

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 7 september 2026

Ik heb toegezegd de openstaande vragen van het commissiedebat Gezond en Veilig Werken van 11 juni jl. (25883-552) schriftelijk te beantwoorden. De vragen gaan specifiek over het locatiebeginsel bij de risico-inventarisatie- evaluatie (RI&E) en over de regels voor het opslaan van ruitenservlueistof. Deze zijn beide gesteld door het lid Kisteman (VVD). Naast de beantwoording bied ik uw Kamer ook het rapport *'Prikkel voor preventie op de werkvloer'* van Stichting Economisch Onderzoek (SEO) aan.

Vraag locatiebeginsel RI&E

In het commissiedebat heeft het lid Kisteman (VVD) vragen gesteld over het opstellen en toetsen van risico-inventarisaties en -evaluaties (RI&E's) voor filialen en vestigingen en het extrapoleren van toetsbevindingen.

In de Europese Kaderrichtlijn veiligheid en gezondheid op het werk (89/391) is vastgelegd dat arbeidsrisico's moeten worden geïnventariseerd en geëvalueerd voor iedere arbeidsplaats.¹ In Nederland is dit opgenomen in de Arbeidsomstandighedenwet en Arbeidsomstandighedenregeling. In de Arbowet staat dat voor alle plekken waar arbeid wordt verricht een (getoetste) RI&E nodig is. Dit betekent dat voor (zelfstandige) locaties, vestigingen en filialen een RI&E moet worden opgesteld. Het extrapoleren van een RI&E en/of de toets bevindingen van bijvoorbeeld een hoofdvestiging is dus niet toegestaan. Juist omdat de risico's per locatie kunnen verschillen afhankelijk van de kenmerken van het gebouw, openingstijden of bijvoorbeeld de aard van het werk.

Dit neemt niet weg dat een aantal aspecten min of meer identiek kunnen zijn, zoals arbobeleid, arbeidstijden en werkdruk. Voor het opstellen van een RI&E kan dus als basis wel gebruik worden gemaakt van de RI&E van een hoofdvestiging ontwikkeld op het hoofdkantoor of een branche RI&E die is opgesteld door de sociale partners.

In het debat werd gesteld dat de Arbowet voorheen een andere situatie voorschreef waarbij het extrapoleren van toetsbevindingen wel was toegestaan. Dit is niet het geval. De Arbeidsomstandighedenwet, noch de manier van handhaven, is veranderd op dit specifieke punt.

Dit alles laat onverlet dat er in het debat relevante dilemma's zijn opgeworpen over (ervaren) regeldruk, lastenluwe alternatieven en de capaciteit van arbokerndeskundigen in relatie tot gezond en veilig werken. In het debat heb ik een brief begin 2027 over onder andere de RI&E toegezegd. Inmiddels zijn er meerdere varianten van mogelijke lastenverlichting op dit thema de revue gepasseerd, waaronder de steekproefsystematiek van de heer Kisteman. Deze mogelijkheden wil ik in de aangekondigde brief integraal bekijken.

Vraag opslag ruitenservlueistof

¹ Iedere plaats die in verband met het verrichten van arbeid wordt of pleegt te worden gebruikt (artikelsgewijze toelichting artikel 5 van de Arbowet).

Daarnaast heeft het lid Kisteman gevraagd naar de regels voor het opslaan van gevaarlijke verpakte stoffen, specifiek ruitenwisservloeistof. Daarbij verzocht hij te kijken naar proportionaliteit in de regelgeving. In de casus moest een ondernemer een opslagkluis van € 6000 aanschaffen. Deze kosten zouden voor grote en kleine ondernemingen en bij grote en kleine hoeveelheden opgeslagen stof gelijk zijn. Ook vroeg het lid Kisteman of deze casus meegenomen kan worden bij de uitwerking van de motie Kisteman over een voor het mkb werkbare wijze van werken met gevaarlijke stoffen (2024).²

Kortgezegd schrijft de Publicatie Gevaarlijke Stoffen (PGS-15) geen specifieke kluizen voor. Ondernemers mogen afwijken van de richtlijn als zij op een andere manier hetzelfde beschermingsniveau bereiken. De gebruiker moet de opslag zelf veilig inrichten. Daarnaast gelden er al uitzonderingen voor de opslag van kleine hoeveelheden stoffen (minder dan 1000 liter).

Hieronder licht ik mijn antwoord toe aan de hand van de verschillende regelgeving die van toepassing is. Zoals tijdens het debat uitgelegd, valt de casus van de opslag van ruitenwisservloeistof niet direct onder de motie Kisteman. Hoewel de regelgeving ruimte biedt voor proportionele oplossingen, zien we dat ondernemers dit in de praktijk niet altijd zo ervaren. Dit signaal neem ik mee in de bredere uitwerking van de motie Kisteman om het werken met gevaarlijke stoffen werkbaarder te maken voor het mkb.

Arbobesluit en Bal

Allereerst is van belang dat wet- en regelgeving voor gevaarlijke stoffen alleen geldt als de ruitenwisservloeistof (m)ethanol bevat. (M)ethanol is aangemerkt als kankerverwekkende en licht ontvlambare vloeistof. Daarvoor gelden vanuit verschillende wettelijke kaders, zoals het Arbobesluit en het Besluit Activiteiten Leefomgeving (Bal), strengere eisen.

Het werken met en opslaan van gevaarlijke stoffen zoals (m)ethanol brengt namelijk risico's met zich mee voor werknemers op de werkvloer. Het Arbobesluit stelt doelvoorschriften aan de werkgever om bij het werken met gevaarlijke stoffen de opslag veilig en beheersbaar in te richten. De nadere invulling hiervan is aan de werkgever. De ruitenwisservloeistof bevat doorgaans 15% tot 35% ethanol, wat voor werknemers en consumenten bij normaal gebruik en blootstelling niet direct kankerverwekkend is. Het kan naast werken met ruitenwisservloeistof ook gaan om de verkoop ervan.

Bij de verkoop en opslag van gevaarlijke stoffen geldt ook regelgeving gericht op omgevings- en brandveiligheid. Dit is vastgelegd in het Bal. Het Bal is een onderdeel van de Omgevingswet en regelt de veiligheids- en milieuverplichtingen. Het bepaalt onder andere welke activiteiten als milieubelastend worden aangemerkt, zoals de grootschalige opslag van gevaarlijke stoffen. Het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat heeft hierin het voortouw.

PGS-15

De Publicatiereeks Gevaarlijke Stoffen 15 (PGS-15) is de centrale Nederlandse richtlijn voor de veilige opslag van verpakte gevaarlijke stoffen. Deze richtlijn geeft invulling aan wettelijke kaders op het gebied van omgeving en arbeidsomstandigheden. De PGS-15 kan gezien worden als de laatste stand van

² Kamerstukken II, 2024-2025, 25883, nr. 505

de wetenschap en Best Beschikbare Techniek met betrekking tot de opslag van gevaarlijke stoffen. De richtlijn is opgesteld door een team van vertegenwoordigers van het bedrijfsleven en de overheid. De Arbeidsinspectie heeft bij het opstellen van de richtlijn een consulterende rol.

Afhankelijk van de hoeveelheid die opgeslagen wordt gelden verschillende veiligheidseisen. Pas als er sprake is van een grootschalige opslag in het magazijn (minimaal 1000 liter), gelden maatregelen van de PGS-15. Dit is zo expliciet geregeld in de Bal. Kleinere hoeveelheden gevaarlijke stoffen zijn in het Bal uitgezonderd. Ik kan uit de casus niet opmaken over hoeveel liter het gaat en of er ook nog sprake is van andere gevaarlijke stoffen.

De PGS-15 schrijft geen specifieke kluizen voor. Als een gelijk beschermingsniveau kan worden gerealiseerd op een andere wijze is afwijken toegestaan. Het is aan de gebruiker om de opslag veilig te realiseren. Ik verwijs u bij verdere vragen over het opslaan van gevaarlijke stoffen in het Bal graag door naar de minister van Infrastructuur en Waterstaat.

Onderzoek financiële prikkels

Hierbij bied ik uw Kamer het rapport '*Prikkels voor preventie op de werkvloer*' aan van Stichting Economisch Onderzoek (SEO). SEO onderzocht welke financiële prikkels werkgevers kunnen stimuleren om meer werk te maken van preventie. Het gaat hier om preventie in het kader van gezond en veilig werken. Dit onderzoek is uitgevoerd in het kader van de Arbovisie 2040. De missie van de Arbovisie is nul doden en minder ongevallen en ziekten door werk.

Werkgevers investeren gemiddeld te weinig in preventie.³ Zo stelt een derde van de werkgevers geen RI&E op. En ongeveer een derde van de aanwezige RI&E's voldoet niet aan de kwaliteitseisen.⁴ De effecten van investeringen in preventie zijn vaak pas merkbaar op de langere termijn, na het vertrek of na de pensionering van de werkende. Hierdoor ervaren werkgevers de voordelen of opbrengsten van deze investeringen onvoldoende. Financiële prikkels, zowel positieve als negatieve, zijn één van de mogelijke prikkels die werkgevers kunnen stimuleren om meer te investeren in preventie. Mijn ministerie vroeg SEO om dit te onderzoeken. Ook de Sociaal-Economische Raad (SER) adviseerde om hiernaar te kijken.⁵

SEO concludeert dat de belangrijkste belemmeringen voor investeringen van werkgevers in preventie een gebrek aan kennis, capaciteit en praktische ondersteuning zijn. Financiële prikkels lijken vooral effectief wanneer zij bijdragen aan het wegnemen van deze belemmeringen. Komende periode ga ik de uitkomsten van het onderzoek bestuderen en bespreken met sociale partners. De sociale partners waren ook vertegenwoordigd in de begeleidingsgroep van het onderzoek. Eind van het jaar verwacht ik een beleidsreactie met uw Kamer te delen.

De minister van Werk en Participatie,
A.A. Aartsen

³ Ministerie van SZW (oktober 2023), Arbovisie 2040.

⁴ Monitor Arbo in Bedrijf 2024-2025

⁵ SER (mei 2023), *Naar een werkend arbostelsel voor iedereen*.